

Vytautas Magnus University
Faculty of Social Sciences

IV International scientific conference

**MODERNIZATION OF THE EDUCATIONAL SYSTEM:
WORLD TRENDS AND NATIONAL PECULIARITIES
IN A PANDEMIC**

February 19th, 2021

Kaunas, Lithuania
2021

IV International scientific conference «Modernization of the educational system: world trends and national peculiarities in a pandemic»: Conference proceedings, February 19th, 2021. Kaunas: Izdevniecība «Baltija Publishing», 172 pages.

ORGANISING COMMITTEE

Juozas Augutis, Dr. Hab., Professor, Rector, Vytautas Magnus University, Lithuania;
Greta Brazaityte, Associate Professor, International relations coordinator, Vytautas Magnus University, Lithuania;
Dariusz Tulaveczky, Prof., Dr. Hab. of Social Sciences, University of John Paul II, Krakow, Poland;
Sonya Borisova Ilieva, Prof., Dr. Hab., editor-in-chief of Socio-Brains journal, Konstantin Preslavsky University of Shumen, Bulgaria;
Tereza Giza, Dr. hab., Professor, Head of Department of Social Pedagogy and Resocialization of the Holy Cross University, Kielce, Poland;
Iryna Shaposhnykova, Associate Professor, Dr. of Social Sciences, Dean of Faculty of Psychology and Sociology, Kherson State University, Ukraine;
Kostiantyn Shaposhnykov, Professor, Dr. of Economics, Head of Black Sea Research Institute of Economy and Innovation, Ukraine;
Nino Turabelidze, Professor, Dr. of Social Sciences, Dean of Faculty of Humanities, Sulikhan-Saba Orbeliani Teaching University (SABAUNI), Georgia.

Each author is responsible for content and formation of his/her materials.

The reference is mandatory in case of republishing or citation.

CONTENTS

TECHNOLOGIES OF DEVELOPMENT OF PERSONAL RESOURCES

Алексеева К. І. Горизонт подій для нової етики: COVID-кейс	1
Давиденко Т. В. Емоційний інтелект під час пандемії COVID-19 – нові загрози чи можливості?	5
Левченко В. В., Нежинська О. О. Шляхи розвитку ресурсів особистості у контексті ситуації невизначеності в умовах пандемії	9

TOPICAL ISSUES OF PRACTICAL PSYCHOLOGY

Hresko I. M. Psychological health of an individual during the pandemic	14
Гупаловська В. А. Психокорекційна робота за методом SFBT з проблемами осіб з інвалідністю	18
Kurova A. V., Kriukova M. A. Some psychological features of teenage behavioural styles in interpersonal relations	22
Кушнір Ю. В. Психологічне благополуччя здобувачів вищої освіти в умовах освітнього середовища	24
Meshko H. M., Meshko O. I. occupational deformations in the managerial activity	28
Санько К. О., Ярош Н. С. Емоційний інтелект та психологічне благополуччя сучасної молоді в умовах пандемії	32

PROFESSIONAL ORIENTATION TECHNOLOGIES

Tereshchenko M. M.	
Features of development of the system of professional training for management of innovative activity and improvement of its efficiency in modern	37

THEORY AND PRACTICE OF SOCIAL WORK

Виноградова О. В.	
Інноваційні практики соціально-педагогічної роботи з дітьми з інвалідністю в умовах пандемії.....	40
Іванченко О. О.	
Соціальні чинники формування місії реабілітаційного комплексу для дітей з кохлеарного імплантацією	43
Овчарова В. С.	
Організація соціальної роботи з молоддю на рівні громади в умовах пандемії	47

TOPICAL ISSUES OF SOCIAL AND PEDAGOGICAL RESEARCH

Бодрова І. О.	
Роль самоосвіти в процесі професійного самовизначення майбутніх соціальних працівників	52
Дудик Р. В.	
Інформаційні технології в музичній освіті	55
Козьменко О. І.	
Програми адаптації першокурсників як спосіб підготовки успішної людини в ЗВО США	59
Кропачева Н. М.	
Інформаційно-освітнє середовище та електронні ресурси в науково-інформаційному дискурсі	63

Лавринович О. А.	
Проблеми педагогічного спілкування в умовах пандемії COVID-19	66
Lozenko V. V.	
Methods of teaching students with phonological dyslexia	70
Онищенко Н. П.	
Особливості соціально-педагогічної роботи з формування здорового способу життя студентів в освітньому процесі закладу вищої освіти ...	72
Поліщук Г. В.	
Про доцільність системного підходу у процесі конфліктологічної підготовки майбутніх учителів іноземних мов	78
Pustoliakova L. M.	
Programming of physical education classes with the use of horting elements in higher medical institutions	82
Redkina M. A.	
Individual motional activity and its influence on the psycho-physical state of students in a pandemic condition	85

ISSUES OF REGIONAL HISTORY

Куцька О. М.	
Уточнення цифрових показників щодо історії Підкарпатської Русі у міжвоєнний період.....	88

TOPICAL ISSUES OF SOCIOLOGY

Буданова О. Б., Вакуленко С. М.	
Використання проєктивної методики «Казка» в дослідженнях поведінки споживачів	93
Ivanova A. K.	
Neocolonialisms in the context of educational and scientific practices of the capitalist world order	96
Стенико В. П.	
Партнерські практики нуклеарної сім'ї	99

Чаплик М. М.

Вплив чутток на поширення масової кримінальної поведінки у натовпі: соціологічний аналіз 104

Cherniak K. V.

Post-soviet sociology: development and current state 107

TOPICAL ISSUES OF POLITOLOGY**Горло Н. В.**

Етнізація політики в умовах ліберальної демократії 111

Шабанов М. О.

Політична антропологія як сегмент цільної системи політичної науки: витоки та проблемні аспекти 115

Яценко Н. Ю.

Місце соціальної ідентичності в класичній теорії політичної ідентичності 119

CURRENT ISSUES OF SOCIAL AND HUMANITARIAN EDUCATION. INCLUSIVE EDUCATION**Атрощенко Т. О., Бондар Т. І.**

Загальні підходи до змісту та характеристики соціально-педагогічної діяльності 123

Варава О. Б.

Міждисциплінарні аспекти підготовки магістрів освітньо-професійної програми «Соціально-психологічна реабілітація» до комплексних реабілітаційних програм із застосуванням засобів анімало- та природотерапії 127

Городецький О. В.

Екологічна освіта в Україні: напрацювання та досягнення 131

Дзвінчук Д. І.

Сучасні проблеми дистанційного навчання в Україні 135

Дорошук М. Г.

Правова культура педагога як запорука успішного функціонування інклюзивного освітнього середовища 139

Zelenska O. P.

The culturological training of the cadets at the establishments of higher education of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine as a component of their professional education 143

Лях Т. О.

Застосування принципів дистанційного навчання на заняттях української мови для іноземних студентів медичних спеціальностей 147

Савицька О. С.

Інклюзивна освіта: підходи та умови реалізації 151

Sakun A. V., Kadlubovich T. I., Chernyak D. S.

Philosophy of human centralism as a basis for the development of the humanization of education 155

Чуєва І. О., Сидорук А. В., Криволапов Е. А.

Інклюзивна освіта в українських ЗВО: проблеми та шляхи їх вирішення 159

References:

1. Зеленська О.П. Гуманітаризація вищої освіти та культурологічна підготовка курсантів ВНЗ системи МВС України. *Міжнародні Чортківські психолого-педагогічні читання*. К.: Гнозис, 2015. Вип. 35. Т. III (15). Дод. 2. С. 298-304.
2. Иванова Т.В. Культурологическая подготовка будущего учителя: [монография]. К.: ЦВП, 2005. 282 с.

Лях Т. О.,

кандидат філологічних наук,

*доцент кафедри громадського здоров'я і гуманітарних дисциплін
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Україна*

ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Навчання іноземних студентів є важливим вектором державної освітньої програми України. Сьогодні в освітньому процесі відбуваються зміни, зумовлені тимчасовим переходом на дистанційну форму навчання в умовах пандемії. Дистанційне навчання здебільшого ґрунтується на використанні нових інформаційних технологій, що веде до вдосконалення форм освітнього процесу, способів подачі матеріалу, контролю і взаємодії викладача зі студентами.

Запровадження принципів дистанційного навчання на заняттях української мови як іноземної вимагає використання сучасних дидактичних матеріалів, електронних підручників, навчальних посібників.

Мета дослідження – вивчення сучасних принципів дидактичного навчання, зокрема тих, котрі є найбільш ефективні для викладання української мови іноземним студентам, розробка та впровадження методики викладання української мови як іноземної, яка б відповідала вимогам дистанційної форми навчання.

Серед вітчизняних і зарубіжних педагогів питання принципів дистанційного навчання вивчають О. Андрєєв, О. Корбут, В. Кухаренко, С. Сисоєва, О. Шупта та ін. Однак, наразі необхідно доповнити і деталізувати традиційні дидактичні принципи відповідно до специфіки дистанційної форми навчання шляхом аналітичного осмислення законів і принципів дидактики щодо їх функціонування в умовах нового інформаційно-освітнього середовища [5, с. 81].

Аналізуючи принципи дистанційної форми навчання, О. Шупта класифікує їх на три групи: «загальні принципи (спільні для традиційної і дистанційної освіти), принципи дистанційного навчання, які у традиційній педагогіці не виділялися у принципи, але за дистанційного навчання набули статусу дистанційних принципів через посилення їх значення; специфічні принципи дистанційного навчання, обумовлені інтенсивним використанням інформаційних технологій» [7, с. 194].

Беручи до уваги вказану класифікацію, вважаємо, що процес навчання іноземних студентів медичного профілю української мови буде значно ефективнішим, якщо ґрунтуватиметься на традиційних методах навчання та сучасних інформаційних технологіях.

До організаційно-технологічних моделей дистанційної освіти відносять такі: одиничні медіа (використання одного засобу навчання і каналу передачі інформації, як-от навчання через переписку); мультимедіа (використання різних засобів навчання: друкована основа, комп'ютерні програми навчального призначення на різних носіях тощо); гіпермедіа (модель, дистанційного навчання, що передбачає використання нових інформаційних технологій при домінуючій ролі комп'ютерних телекомунікацій); віртуальні університети; створені університетами навчальні сервери» [1].

Серед форм он-лайн комунікації найбільш поширені такі: відеоконференція, форум, чат, блог, електронна пошта [3, с. 20-21]; веб-ресурсами для дистанційного навчання слугують платформи Moodle, Zoom, LearningApps.org; відеоконференції здебільшого проводяться за допомогою Microsoft Teams, Google Meet, Skype тощо [3, с. 22-25].

Для викладання української мови як іноземної актуальними видаються такі принципи дистанційного навчання: створення дистанційної освітньої продукції; принцип пріоритету діяльнісного змісту перед інформаційним; принцип відповідності освітніх процедур телекомунікаційним формам і технологіям [6]. Одним із

шляхів реалізації вказаних принципів у освітньому процесі є створення навчальних посібників у електронному форматі для дистанційної форми навчання. Вони можуть містити гіпертекстові матеріали із посиланням на локальні чи глобальні ресурси.

Для іноземних студентів-медиків надзвичайно важливим є професійно-орієнтований підхід до вивчення української мови, адже клінічні заняття із фахових дисциплін, медичну практику, а подекуди й інтернатуру вони проходять на базі українських лікарень, тому для спілкування з українськими колегами та пацієнтами необхідні навички комунікації у професійних ситуаціях. Отож одним із компонентів змісту навчання української мови є здатність іноземних студентів розуміти висловлювання, а також використовувати інформацію під час спілкування у професійній сфері.

Тому при розробці відповідних навчально-методичних матеріалів з української мови, призначених для дистанційної форми навчання, необхідно враховувати професійно-орієнтований підхід до навчання. Л. Паламар акцентує на важливості комунікативно-діяльнісного підходу до навчання української мови як іноземної та відзначає, що у підручниках такого типу «всі дібрані мовні явища розглядаються в контексті мовленнєвої діяльності <...>, основне завдання викладача – підготувати студента, який володіє вміннями комунікативно доцільно вживати мовні засоби у різних сферах і видах мовленнєвої діяльності» [4, с. 43].

Ці рекомендації ми врахували при розробці електронного навчально-методичного посібника для іноземних студентів медичних спеціальностей вищих закладів освіти, котрі вивчають українську мову на завершальному етапі [2]. Електронний навчальний посібник охоплює всі важливі аспекти мовної підготовки іноземних студентів-медиків: граматичний матеріал для засвоєння/вдосконалення акцентуаційних, орфоепічних норм української літературної мови, формування та вдосконалення мовленнєвих навичок з урахуванням основ морфології, основ синтаксису; містить оригінальні медичні тексти для читання та опрацювання; завдання і вправи, тести для самоконтролю; зразки ділових медичних документів, короткий медичний словник; список рекомендованої навчальної літератури, інтернет-ресурси. Посібник призначений як для аудиторної роботи студентів з викладачем, так і для дистанційної форми навчання. Метою посібника є сформувати в

іноземних студентів високий рівень комунікативної компетентності у професійній сфері.

Формування комунікативної компетентності в іноземних студентів-медиків буде більш ефективним за умови впровадження таких завдань і вправ, що сприятимуть засвоєнню як граматичного матеріалу, так і вдосконаленню навиків спілкування у професійній сфері. У зв'язку з цим навчання граматики повинно відбуватися в рамках комунікативного підходу з акцентом на функції мовних структур у ситуаціях, характерних для сфери професійної діяльності студентів. З цією метою нами було проведено відбір граматичного матеріалу з точки зору його необхідності у процесі формування комунікативної компетентності у іноземних студентів-медиків. Вивчення граматики можна вдало поєднати із засвоєнням студентами термінологічної лексики, що являє собою важливий етап становлення фахової комунікативної компетентності.

Отже, у процесі вивчення іноземними студентами української мови відбуваються зміни, зумовлені тимчасовим переходом на дистанційну форму навчання. У зв'язку з цим викладання української мови як іноземної вимагає використання інноваційних технологій, сучасних дидактичних матеріалів, електронних підручників, навчальних посібників, які могли б покращити якість навчання. Застосування дистанційних принципів на заняттях української мови для іноземних студентів наразі є актуальним питанням сучасної освіти і потребує подальшого вивчення.

Література:

1. Корбут О.Г. Дистанційне навчання: моделі, технології, перспективи. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://confesr.fl.kpi.ua/ru/node/1123>.
2. Liakh T.O. Practical Course of Ukrainian Language for Foreign Medical Students: Grammar, Speech, Practice: електронний навчальний посібник. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/31492/1/LIAKH%20T.%20PRACTICAL%20COURSE%20OF%20THE%20UKRAINIAN%20LANGUAGE%20FOR%20FOREIGN%20MEDICAL%20STUDENTS%20GRAMMAR%20SPEECH%20PRACTICE.pdf>
3. Організація дистанційного навчання в школі: методичні рекомендації / упор. І. Коберник, З. Звиняцьківська. – К., 2020. – 72 с.

4. Паламар Л. Принципи укладання підручника з української мови для іноземних студентів // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – Вип. 3. – 2008. – С. 40–47.

5. Сисосва С.О. Проблеми дистанційного навчання: педагогічний аспект // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – Вип. III – IV. – 2003. – С. 81.

6. Хуторской А.В. Принципы дистанционного творческого обучения. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.eidos.ru

7. Шупта О.В. Дидактичні принципи дистанційного навчання // Науковий вісник Чернівецького університету. Педагогіка та психологія : зб. наук. пр. – Чернівці : Вид-во ЧНУ, 2011. – Вип. 582. – С. 184–194.

Савицька О. С.,

старший викладач кафедри професійної освіти,
трудового навчання та технологій
факультету фізико-математичної, комп'ютерної
та технологічної освіти

Бердянській державній педагогічній університет
м. Бердянськ, Запорізька область, Україна

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА: ПІДХОДИ ТА УМОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ

У системі утворення сучасного інформаційного суспільства інклюзивне навчання грає суттєву роль. Однією з форм освіти дітей з особливими потребами є визнана в багатьох країнах інклюзивна форма навчання.

Термін «інклюзія» в перекладі з англійської мови означає «включення». Інклюзивна освіта (фр. *inclusif* – що включає, лат. *include* – роблю висновок, включаю) – процес розвитку загальної освіти, який має на увазі доступність освіти для усіх, в плані пристосування до різних потреб усіх дітей, що забезпечує доступ до освіти для дітей з особливими можливостями.

У основу інклюзивної освіти покладена ідеологія, яка виключає будь-яку дискримінацію дітей, яка забезпечує рівне відношення до усіх людей, але створює особливі умови для дітей, що мають